

Sygn. akt II K 1051/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Gąsior – Majchrowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Rytych

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Mazowieckim A. K., M. D.

po rozpoznaniu w dniach: 09 sierpnia 2018 roku, 26 października 2018 roku i 06 grudnia 2018 roku

sprawy:

M. J.

syna R. i T. z domu G.

urodzonego w dniu (...) w B.

oskarżonego o to, że:

I. W okresach czasu od dnia 08 lutego 2016 roku do 18 lipca 2016 roku i 17 września 2016 roku do 26 kwietnia 2017 roku w miejscowości R., gm. R., pow. (...), woj. (...) uporczywie uchylał się od wykonywania obowiązku opieki, w tym od płacenia alimentów na rzecz córki A. J. w kwocie po 450 zł miesięcznie zasądzonych Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. z dnia 26.02.2012 roku Sygn. akt III RC 66/12, przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo podobne

tj. o czyn z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

1. oskarżonego **M. J.** w miejsce zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie I. aktu oskarżenia uznaje za winnego tego, że w okresach czasu od dnia 8 lutego 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku i od dnia 17 września 2016 roku do dnia 26 kwietnia 2017 roku w miejscowości R., gm. R. pow. (...), woj. (...) uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki poprzez nielożenie na utrzymanie swojej córki A. J. alimentów w kwocie 450 złotych miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie III RC 66/12, czym naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo podobne i przyjmuje, że wyczerpuje on dyspozycję art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. zwalnia oskarżonego **M. J.** od opłaty oraz od obowiązku zwrotu wydatków poniesionych w sprawie obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt II K 1051/17

UZASADNIENIE

Oskarżyciel publiczny – Prokurator Prokuratury Rejonowej w Tomaszowie Mazowieckim postawił oskarżonemu M. J. zarzut popełnienia czynu polegającego na tym, że :

- W okresach czasu od dnia 08 lutego 2016 roku do 18 lipca 2016 roku i 17 września 2016 roku do 26 kwietnia 2017 roku w miejscowości R., gm. R., pow. (...), woj. (...) uparczywie uchylał się od wykonywania obowiązku opieki, w tym od płacenia alimentów na rzecz córki A. J. w kwocie po 450 zł miesięcznie zasądzonych Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. z dnia 26.02.2012 roku Sygn. akt III RC 66/12, przez co naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych , przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwo podobne, **to jest czynu określonego w art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.**

W toku przewodu sądowego Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. jest dzieckiem pochodzącym ze związku pozamałżeńskiego K. J. i M. J.. A. J. urodziła się w dniu (...).

(wyjaśnienia oskarżonego M. J. k. 83v.-84

zeznania świadka K. J. k. 92-93 v.

odpis skrócony aktu urodzenia k. 53)

Wyrokiem z dnia 25.10.2007 r. w sprawie III RC 322/07 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim ustalił, że M. J. jest ojcem A. J. oraz nie przyznał mu władzy rodzicielskiej nad małoletnią. Jednocześnie umieścił małoletnią w rodzinie zastępczej u jej babki B. J. zamieszkałej w R. i zasądził od M. J. na rzecz małoletniej A. J. kwotę 200 złotych tytułem alimentów poczynając od 16.05.2007 r. miesięcznie płatnych do rąk B. J. do 15-go dnia każdego miesiąca.

Postanowieniem z dnia 15.09.2008 r. w sprawie I. O. 28/08 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim stwierdził, że z mocy prawa ustała opieka nad małoletnią A. J. ustanowiona postanowieniem tegoż Sądu w dniu 11.03.2008 r. i zwolnił opiekuna prawnego B. J. z opieki.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 29.02.2012 r. w sprawie III RC 66/12 podwyższono alimenty ustalone ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 11.04.2009 r. w sprawie III RC 547/08 od M. J. na rzecz małoletniej A. J. z kwoty 300 złotych do kwoty 450 złotych poczynając od 01.02.2012 r. miesięcznie płatnych do rąk matki K. J. do 15-go dnia każdego miesiąca.

(wyrok w sprawie I. O. 28/08 k. 28

wyrok w sprawie III RC 66/12 k. 4, k. 29

wyrok w sprawie III RC 322/07 k. 30

ugoda w sprawie III RC 547/08 k. 5, k. 31)

A. J. mieszka z matką K. J. w domu jej matki. K. J. ponosi połowę kosztów związanych z utrzymaniem domu, połowę rachunków za prąd, gaz, śmieci, wodę, wywóz nieczystości. W latach 2016-2017r. M. J. nie dawał prezentów córce, nie widywał się z dzieckiem, nie kontaktował się nawet telefonicznie, nie wpłacał żadnych pieniędzy. K. J. pracuje od lutego 2017r. na umowę o pracę na ¼ etatu, zarabia 525 złotych brutto w S. w G. (...). Wcześniej podczas studiów do 2015r. pracowała dorywczo, w 2016r. była bezrobotna. Była wtedy zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Na pewno do podjęcia pracy w lutym 2017r. była zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku. W 2016 roku przez pół roku do września 2016r. odbywała staż z Urzędu Pracy w solarium w A. (ponosiła koszty dojazdu), otrzymywała miesięcznie 997 złotych. Otrzymuje świadczenia alimentacyjne od 4 lat na w kwocie 450 złotych. K. J. otrzymuje też alimenty, które płaci jej ojciec w kwocie 300 złotych i otrzymuje też 500+ od kiedy weszło w życie i świadczenie rodzinne 124 złotych od niemalże urodzenia się dziecka, a mianowicie od 16 maja 2007r. A. J. nie choruje przewlekłe, tylko wymaga

opieki psychologa, bo cierpi na zaburzenia nerwicowe, objawy somatyczne, np. na bóle brzucha, głowy. Od 2015 r. jest pod opieką psychologa, jest to w ramach środków gminnych, K. J. nie ponosi kosztów z tym związanych. K. J. choruje na chorobę afektywną dwubiegunową stwierdzoną od 2014 r. Leczy się w Poradni Psychiatrycznej na NFZ. Teraz czuje się dobrze. Nie ma żadnej renty z tego tytułu. Wcześniej od 2010 r. leczyła się na depresję. Wydaje na leki miesięcznie 200 zł., to są leki i dojazdy do psychiatry. W tym roku w lutym, marcu kontakty z ojcem się wznowiły z inicjatywy jego matki. Córka widywała się z ojcem przez 3 miesiące. Córka nie chce się spotykać z ojcem. Ostatni raz widział się z córką w 2014 r. i wznowiło się w tym roku. Alimenty do niej nie wpływały. Komornik nie był w stanie ściągnąć żadnych należności, ponieważ co roku i do tej pory otrzymywała zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji alimentów, które było potrzebne do przedłożenia w (...). Świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego otrzymuje ponad 10 lat. Dzięki temu, że K. J. troszczy się o dziecko niczego jej nie brakowało, ale nie otrzymywała pomocy na organizację komunii. A. J. jest dzieckiem depresyjnym ma talenty, np. zakupili gitarę, ale nie chciała grać, prowadziła ją na prywatne lekcje rysunku, próbowali skorzystać bezpłatnie. Córka chodziła na karate, na basen chodzi cały czas. Teraz nie stać jej na to, aby jeździć z nią na basen. W latach 2016-2017 nie mogła pozwolić sobie na wakacje. Córka jeździ na wszystkie wycieczki szkolne, ale dzięki temu, że K. J. sobie czegoś odmawia.

K. J. od dnia 01.04.2016 r. pobiera świadczenie wychowawcze, zaś od dnia 01.01.2012 r. świadczenie rodzinne na córkę A. J.. Dodatkowo, K. J. w okresie od dnia 01.10.2015 r. do dnia 30.09.2016 r., od dnia 01.10.2016 r. do dnia 30.09.2017 r. miała przyznane świadczenie alimentacyjne z Funduszu Alimentacyjnego na córkę A. J.. Ponadto, K. J. pobierała zasiłki celowe na zakup opału i dożywianie córki między innymi w okresie styczeń – czerwiec 2016 rok, październik – grudzień 2016 rok, oraz styczeń – marzec 2017 rok.

(zeznania świadka K. J. k. 92-93 v.)

Informacje z (...) w R. k. 13-15)

M. J. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w P. od dnia 28 lutego 2012 roku do dnia 11 października 2012 roku.

(informacja z PUP w P. k. 16, k. 20)

W okresie od dnia 8 lutego 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku i od dnia 17 września 2016 roku do dnia 26 kwietnia 2017 roku M. J. dokonał tylko trzech wpłat w dniach: 28.11.2016 r. w kwocie 50 złotych, 24.01.2017 r. w kwocie 50 złotych, 29.03.2017 r. w kwocie 50 złotych do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim.

(informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej wraz z kartą rozliczeniową k. 23-26, k. 79-82)

Na powstałą wskutek zachowania **M. J.** zaległość w sprawie Kmp 25/08 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim na dzień 30 maja 2018 roku złożyła się kwota 2.603,23 złotych stanowiąca alimenty zaległe dla wierzyciela, kwota 33.560,41 złotych stanowiąca świadczenia wypłacone z Funduszu Alimentacyjnego, kwota 14.001,28 złotych stanowiąca odsetki zaległe dla wierzyciela.

(informacja o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej wraz z kartą rozliczeniową k. 23-26, k. 79-82)

M. J. urodził się w dniu (...) i posiada wykształcenie średnie, jest bez zawodu. Pracuje w firmie (...) w D. z dochodem około 1700 złotych miesięcznie. Jest kawalerem, na utrzymaniu posiada jedno małoletnie dziecko w wieku 11 lat – córkę A. J..

(dane osobopoznawcze k. 83 v.)

M. J. był uprzednio czterokrotnie karany, a w tym między innymi wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 7 kwietnia 2010 roku w sprawie II K 1290/09 za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, przy czym powyższa kara

została następnie zarządzona w dniu 16 sierpnia 2011 roku, zaś oskarżony odbywał w/w karę od dnia 10 kwietnia 2013 roku do dnia 10 kwietnia 2014 roku.

(dane o karalności k. 37-40

wyrok nakazowy w sprawie II K 879/16 k. 33

wyrok w sprawie II K 1260/09 k. 73

wyrok w sprawie II K 236/11 k. 74

przełęczarka orzeczeń k. 12

wydruk z systemu NOE – SAD k. 27-32)

Oskarżony **M. J.** przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Wyjaśnił, że od niecałego roku spłaca alimenty na bieżąco, ma zajęcie komornicze na wynagrodzeniu. Alimenty spłaca zaległe oraz bieżące. Walczył o kontakt z córką, udało mu się odnowić relacje od grudnia 2017r. ustalili kontakty między sobą. Z K. J. rozstali się po urodzeniu córki. Do miesiąca 2018 roku, kontakt z córką był dobry, odwiedzali się, była u niego na święta, na feriach zimowych. Kontakt z córką jest utrudniony, K. J. powiedziała, że córka nie chce się widywać z nim. W okresie objętym zarzutem miał ciężką sytuację materialną. To był okres przejściowy, gdzie zmarła mu babcia, musiał się szybko wyprowadzić. Pracował na czarno, na różnych budowach, nie bardzo go było stać. Od kwietnia 2017r. do dnia dzisiejszego pracuje w firmie (...) i jeździ od dwóch miesięcy w drugiej firmie (...) na umowę zlecenie – obsługa sklepów (...). W tej chwili ma 2000 zł. netto. Całe wynagrodzenie zabiera mu komornik z firmy (...). Nie ma nikogo na utrzymaniu, ale mamę ma chorą, zamieszkuje z mamą. W obu miejscach pracy ma umowę zlecenie. W(...) do 31.12.2018r. i w (...) do końca tego roku. Do tej chwili miał dozór elektroniczny, który go blokował, teraz już się skończył. Chciałby wyjechać za granicę, żeby spłacić zadłużenie, które wynosi ok. 50.000 zł. Miałby umowę z holenderskim biurem pracy, legalną, miałby 2000-2200 euro na rękę, jest to praca logistyczna w magazynie. Chciałby, aby nie orzekano wobec mnie kary pozbawienia wolności.

(wyjaśnienia oskarżonego M. J. k. 83v.-84)

Sąd Rejonowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Zgromadzony w sprawie nieosobowy materiał dowodowy w postaci dokumentów przekazanych przez instytucje, w tym przez Wójta Gminy R., Gminny Ośrodek Pomocy (...) w R., Powiatowy Urząd Pracy w P., oraz pochodzących od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim, oraz w postaci kart karnych, danych osobopoznawczych, orzeczeń sądowych, nie budzi wątpliwości w zakresie wiarygodności i rzetelności zawartych w nich informacji.

Za wiarygodne w zakresie, w jakim okazały się istotne dla sprawy uznane zostały zeznania świadka K. J. wobec faktu, że zyskały one potwierdzenie w innych wiarygodnych dowodach, a ich treść nie pozostaje w sprzeczności z ustalonym stanem faktycznym.

Wyjaśnienia oskarżonego M. J. Sąd uznał za wiarygodne w zakresie mającym istotne znaczenie dla niniejszego postępowania i znajdującym potwierdzenie w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym.

Zgodnie z treścią art. 209 § 1 k.k. kto uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nielożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2. Określone w cytowanym przepisie znamiona przestępstwa niealimentacji sformułowane są w sposób klarowny. Chodzi o ustalenie, czy oskarżony w okresie objętym zarzutem uchylał się od ciążącego na nim ustawowego obowiązku opieki przez nielożenie na utrzymanie dziecka, czy było to uchylanie się

uporczywe i czy następstwem tego zachowania stało się narażenie na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

W aspekcie powyższego, analizując znamiona strony przedmiotowej czynu zabronionego określonego w art. 209 § 1 k.k., należy wyjść od tego, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 09.06.1976 r., VI KZP 13/75, opubl. OSNKW 1976/7-8/86), że sam fakt niewykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 209 § 1 kk, nie jest równoznaczny z uchylaniem się od niego. Jeżeli istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., należy zawsze zbadać przede wszystkim przyczyny niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego przez domniemanego sprawcę, które może również zdarzyć się niekiedy z powodów obiektywnych (np. ciężka choroba). Nie wystarczy bowiem samo ustalenie, że oskarżony nie płacił alimentów, do których łożenia był zobowiązany, lecz konieczne jest ustalenie, że od tego obowiązku uchylał się, i to uporczywie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27.02.1996 r., II KRN 200/95, opubl. Prok. i Pr. 1996, nr 10, poz. 8, dodatek).

Podkreślić należy, iż obowiązek alimentacyjny rodzica względem dziecka, to obowiązek moralny, ale i ustawowy. Obowiązek oskarżonego M. J. wobec córki A. J. został skonkretyzowany na kwotę określoną wyrokiem Sądu. Obowiązkiem moralnym i prawnym każdego z rodziców jest podzielenie się z dzieckiem każdymi dochodami, nawet skromnymi. Tylko takie zachowanie stanowi należyte wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego, przejawiającego się m.in. na dostarczaniu dziecku, które nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać środków utrzymania. Obowiązek ten nie może być całkowicie scedowany na jednego z rodziców, z czym faktycznie mamy do czynienia w okresach wskazanych wyrokiem Sądu w przedmiotowej sprawie. Ponadto, znamieniem strony podmiotowej przestępstwa spenalizowanego w art. 209 § 1 k.k. jest umyślność, przez ograniczenie jej do umyślności tylko w postaci zamiaru bezpośredniego. Uporczywość jest znamieniem obiektywno – subiektywnym, albowiem określa zarówno postępowanie sprawcy, jak i jego nastawienie psychiczne. Pojęcie uporczywości zawiera zarówno wielokrotność uchylania się od wykonania powinności, jak i świadomość niweczenia tym możliwości osiągnięcia stanu założonego przez prawo (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13.12.2000 r., II AKz 289/00, KZS 2000, nr 12, poz. 28). Przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. zachodzi między innymi wtedy, gdy uchYLENIE SIĘ OD OBOWIĄZKU ALIMENTACYJNEGO JEST UPORCZYWE, tzn. trwa dłuższy czas, a ponadto, sprawca, mając możliwość łożenia na utrzymanie osoby najbliższej, nie czyni tego, wykazując tym samym złą wolę.

Nie wystarczy ustalenie, że oskarżony nie płacił alimentów przez kilkanaście miesięcy, choć w tym czasie uzyskiwał dochody z prac wykonywanych bez zarejestrowania na różnych budowach. Należy natomiast wykazać oskarżonemu, że z powyższych dochodów mógł chociaż część (po odliczeniu kosztów własnego utrzymania) przeznaczyć na spłatę alimentów albo też miał możliwość osiągania wyższych dochodów, czego z przyczyn od siebie zależnych nie czynił (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18.01.2001 r., II AKa 241/00, opubl. Prok. i Pr. 2002, nr 9, poz. 20, dodatek). Uporczywe uchylanie się oznacza zatem długotrwałe postępowanie nacechowane nieustępliwością.

Natomiast pojęcie uchylanie się oznacza umyślne niewykonywanie tego, co się powinno i może wykonywać. Bowiem w pojęciu "uchyla się" mieści się negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do wykonania nałożonego na nią obowiązku, który sprawia, że mimo obiektywnej możliwości jego wykonania, sprawca obowiązku tego nie wypełnia, gdyż wypełnić go nie chce lub też zlekceważył obowiązek nałożony wyrokiem. Jeżeli już samo znamię uchylania się przesądza o umyślności przestępstwa niealimentacji, to występujące jednocześnie znamię uporczywości musi nadawać umyślności dodatkową treść. (...) uchylanie się oznacza natomiast długotrwałe postępowanie nacechowane uporem i nieustępliwością. Przejawem tego nastawienia psychicznego bywa porzucenie pracy lub zmiana na gorzej płatną. Z drugiej strony przejawem uporczywości jest trwanie takiego stanu rzeczy przez dłuższy czas. (patrz uchwała Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1976 roku VI KZP 13/75, LEX). Zatem, nie można poprzestać na ustaleniu tylko zamiaru ewentualnego sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.11.1970 r., V KRN 437/70, OSNKW 1971, nr 3, poz. 37).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt analizowanej sprawy, w ocenie Sądu, oskarżony dopuścił się przestępstwa niealimentacji. Przy czym, nieznacznej modyfikacji podlegał czasokres przypisanego mu przestępstwa (o jeden dzień). Przede wszystkim, podkreślić należy, iż okres niealimentacji przyjęty przez Sąd w niniejszej sprawie posiada cechę

trwałości, gdyż oskarżony nie łożył na utrzymanie córki najpierw przez okres pięciu miesięcy, potem siedmiu miesięcy. Nadto, zdaniem Sądu oskarżony nie płacił alimentów mając obiektywną możliwość ich płacenia. Tym bardziej, że pracował zarobkowo „na czarno”. W przedmiotowej sprawie oskarżony na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie III RC 66/12 zobowiązany był do comiesięcznego łożenia alimentów na rzecz swojej córki A. J.. Spoczywającego na nim obowiązku był świadomy. W okresach wskazanych w czynie przypisanym oskarżonemu, nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna.

Co więcej, postępowanie dowodowe nie wykazało takich okoliczności natury obiektywnej (np. choroba, pobyt w izolacji penitencjarnej) występujących oczywiście w okresie objętym zarzutem, które uniemożliwiłyby oskarżonemu podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego, co usprawiedliwiłoby zaniechanie łożenia na utrzymanie dziecka. Oczywiście nie ma podstaw, by nie wierzyć oskarżonemu, że miał trudną sytuację materialną. Niemniej jednak, faktem jest, że nie było żadnych przeszkód, aby czynił starania w kierunku podjęcia dodatkowego zatrudnienia i zarobkowania, jest młodym i zdrowym człowiekiem, a zatem, nie ma przeciwwskazań zdrowotnych do podejmowania pracy i winien czynić starania by była to praca przynosząca wymierne korzyści by sprostać zobowiązaniom finansowym. Tym bardziej, że na utrzymaniu ma tylko jedną małoletnią córkę.

Sąd nie wyklucza, iż oskarżony widywał się z córką, w czasie świąt i ferii zimowych, jednakże brak jest obiektywnych dowodów na to, że realizował obowiązek alimentacyjny na rzecz dziecka poprzez wpłaty gotówkowe.

Mimo zapewniania przez K. J. środków na utrzymanie córki A. J., na oskarżonym w dalszym ciągu spoczywa prawny i moralny obowiązek łożenia na utrzymanie córki oraz troski o jej wychowanie. Podnieść należy, że potrzeby życiowe dziecka należy rozumieć szeroko, tzn. zawierają się w nich potrzeby w zakresie edukacji i rozwijania zainteresowań dziecka adekwatne do wieku dziecka, jego zainteresowań.

Przy czym stwierdzić należy, że oskarżony był zobowiązany do uzyskiwania dochodów, które pozwalałyby na wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego. W tym miejscu podkreślić należy, iż oskarżony usilnie próbował wykazać, że powstałe zadłużenia i brak możliwości uzyskiwania wyższych dochodów przyczynił się do niepłacenia alimentów. Tymczasem również K. J., pomimo trudności zdrowotnych i materialnych musiała zapewnić córce środki na wyżywienie, ubranie, edukację i rozrywki.

Obowiązkiem prawnym, ale i moralnym każdego z rodziców jest dzielenie się z dzieckiem każdymi dochodami, nawet skromnymi. Tylko bowiem takie zachowanie stanowi należyte wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego, przejawiającego się m. in. na dostarczeniu dziecku, które nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać środków utrzymania (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2000 roku, I CKN 1077/99, LEX). Obowiązek ten nie może być przerzucony na jednego z rodziców, z czym rzeczywiście mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie może również budzić wątpliwości, że oskarżony nie płacąc alimentów na rzecz swojej córki, naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Cały ciężar wychowania i utrzymania A. J. spoczywał wszak na jej matce, która z pomocą najbliższych starała się zapewnić dziecku niezbędne środki utrzymania. Należy wyraźnie podkreślić, że nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych fakt, że potrzeby uprawnionego zaspokaja osoba nieobciążona takim obowiązkiem, czy też otrzymywanie świadczeń ze strony organów pomocy społecznej (patrz uchwała Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1976 roku VI KZP 13/75, LEX). ***Tak więc nawet zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych uprawnionych kosztem osoby współzobowiązanej (matki) albo przez inne podmioty nie wyłącza odpowiedzialności karnej oskarżonego*** (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1987 roku w sprawie sygn. akt V KRN 54/87, LEX). Na nim bowiem (oskarżonym) w dalszym ciągu spoczywa prawny i moralny obowiązek łożenia na utrzymanie córki A. J. oraz troski o jej wychowanie. Wprawdzie nie ma tu sytuacji skrajnej nędzy, która zagrażałaby biologicznej egzystencji, lecz podstawowe potrzeby życiowe należy rozumieć szerzej. Potrzeby te obejmują nie tylko żywność, odzież, leki, lecz również – adekwatne do wieku dziecka, jego zainteresowań i potrzeb – spełnianie potrzeb w zakresie edukacji i rozwijania zainteresowań dziecka. (patrz uchwała Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1976 roku VI KZP 13/75, LEX).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd dokonując niezbędnych modyfikacji w opisie czynu ostatecznie uznał oskarżonego M. J. za winnego w ramach zarzucanego mu czynu opisanego w akcie oskarżenia tego, że w okresach czasu od dnia 8 lutego 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku i od dnia 17 września 2016 roku do dnia 26 kwietnia 2017 roku w miejscowości R., gm. R., pow. (...), woj. (...) uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki poprzez nielożenie na utrzymanie swojej córki A. J. alimentów w kwocie 450 złotych miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 29 lutego 2012 roku w sprawie III RC 66/12, czym naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 209 § 1 k.k., mając na uwadze okoliczności popełnienia w/w czynu.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala w ocenie Sądu na przyjęcie, iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu umyślnie z zamiarem bezpośrednim. Przypisany zaś oskarżonemu czyn miał charakter zawiniony. W ustalonym bowiem stanie faktycznym oskarżony mógł zachować się zgodnie z prawem i nie zachodziły żadne okoliczności, które z uwagi na osobowość oskarżonego mogłyby wpływać ograniczająco na możliwość jego zachowania się w sposób zgodny z prawem, czy też okoliczności, które wyłączałyby jego winę. Ponadto, w ocenie Sądu, przypisany oskarżonemu czyn był bezprawny, a stopień jego społecznej szkodliwości był wyższy niż znikomy. Czyn zaś oskarżonego charakteryzuje się znacznym stopniem społecznej szkodliwości.

Niewątpliwie na gruncie analizowanej sprawy należało zwrócić także szczególną uwagę na fakt, iż czyn oskarżonego został popełniony w okresach czasu od dnia 8 lutego 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku i od dnia 17 września 2016 roku do dnia 26 kwietnia 2017 roku. W tym stanie rzeczy, konieczne było skonfrontowanie regulacji prawnych odnoszących się do zdarzeń będącego przedmiotem osądu, obowiązujących zarówno w chwili popełnienia czynów zabronionych, jak i w momencie orzekania. Zadaniem Sądu była zatem ocena całokształtu konsekwencji prawnych wynikających dla sprawcy z zastosowania konkurujących ze sobą ustaw. Ustawą "względniejszą dla sprawcy" w rozumieniu dyrektywy wypływającej z art. 4 § 1 k.k. jest ta ustawa, która zastosowana w konkretnej sprawie, po uprzedniej wszechstronnej ocenie całokształtu konsekwencji wynikających z zastosowania konkurujących ze sobą ustaw, przewiduje dla sprawcy najłagodniejsze konsekwencje. Decydują o tym różne kryteria, przykładowo: surowość ustawowego zagrożenia karą, okres przedawnienia, możliwość stosowania kontratypu, nadzwyczajnego złagodzenia kary, warunkowego umorzenia postępowania itp. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2003 r., IV KKN 466/00, LEX nr 81200; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2004 r., III KK 125/03, LEX nr 110539; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2007 r., V KK 194/07, opubl. Prok. i Pr. 2008/1/1; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., V KK 199/05, LEX nr 176023). Podkreślić należy, iż stosowanie reguł intertemporalnych wskazanych w art. 4 k.k. jest obowiązkiem sądu i na podstawie tych reguł należy rozwiązywać kolizje wynikające z różnic uregulowań prawnych zawartych w różnych ustawach obowiązujących w chwili popełnienia czynu oraz w okresach późniejszych, aż po dzień orzekania przez sąd odwoławczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., II KK 297/04, opubl. Prok. i Pr. 2005/12/1).

W tym stanie rzeczy, Sąd rozstrzygając o tym, której z kolidujących ustaw w przedmiotowej sprawie należy przyznać prymat, dokonał analizy całego systemu prawnego obowiązującego w czasie popełnienia czynu (tj. w okresach czasu od dnia 8 lutego 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku i od dnia 17 września 2016 roku do dnia 26 kwietnia 2017 roku) oraz w czasie orzekania (tj. w dniu 6 grudnia 2018 roku), po nowelizacjach dokonanych ustawą z dnia 23 marca 2017 roku o zmianie ustawy Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 952). Powyższa analiza całokształtu unormowań prawnych, które zostały wprowadzone w wyniku nowelizacji kodeksu karnego z dnia 06.06.1997 r. przesądza o zastosowaniu ustawy obowiązującej poprzednio, przed zmianami dokonanymi wyżej opisanymi ustawami.

Przy wyborze rodzaju i rozmiaru kary zasadniczej Sąd baczyl, aby byla ona adekwatna do stopnia winy sprawcy, stopnia społecznej szkodliwosci czynu przez niego popełnionego, jak również współmierna do wagi i okolicznosci popełnionego czynu oraz do stopnia naruszonych przez oskarżonego dóbr prawnie chronionych.

W związku z tym, wymierzając karę Sąd miał na uwadze ogólne dyrektywy w tym zakresie wskazane przez treść art. 53 k.k., poczynając na niekorzyść oskarżonego prawie roczny okres niealimentacji, oraz jego uprzednią kilkukrotną karalność, w tym trzykrotnie za czyny tego samego rodzaju oraz działanie w warunkach powrotu do przestępstwa (w warunkach recydywy określonej w art. 64 § 1 k.k). Przemawia to za wymierzeniem kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy. W ocenie Sądu, wymierzona oskarżonemu izolacyjna kara pozbawienia wolności na wskazanym poziomie jest adekwatna do stopnia winy oskarżonego oraz znacznej społecznej szkodliwosci jego czynu, a także spełni oczekiwane rezultaty wychowawcze i zapobiegawcze, a także w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W ocenie Sądu kara zasadnicza, w postaci kary 6 miesięcy pozbawienia wolności o charakterze izolacyjnym uwzględnia w sposób prawidłowy okolicznosci popełnionego czynu, rangę naruszonych dóbr prawnie chronionych, motywację i osobowość sprawcy, oraz jest współmierna do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwosci popełnionego czynu, przede wszystkim zaś umożliwi wdrożenie wobec oskarżonego poczucia obowiązku przestrzegania w przyszłości norm prawnych. W ocenie Sądu jedynie słusznym rozwiązaniem jest napiętnowanie występku oskarżonego, w sposób, w jaki uczynił to Sąd rozstrzygający przedmiotową sprawę. Sąd stoi na stanowisku, iż oskarżony, w wyniku orzeczenia w stosunku do niego kary pozbawienia wolności na wskazanym powyżej poziomie, zrozumie naganność i karygodność swojego postępowania, a w przyszłości nie popełni ponownie przestępstwa, przede wszystkim zaś będzie lożył na utrzymanie córki, co jest w istocie rzeczy priorytetem konsekwencji prawnokarnych wiążących się z przedmiotowym postępowaniem karnym. Kara pozbawienia wolności na wskazanym poziomie powstrzyma też oskarżonego od popełnienia w przyszłości przestępstw, a w społeczeństwie wzmocni przekonanie o skuteczności udzielonej przez państwo ochrony prawnej.

Zauważyć również należy, iż w przypadku oskarżonego M. J. istnieje możliwość, po spełnieniu oczywiście określonych warunków, na wykonywanie przedmiotowej kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

W oparciu o treść art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.), Sąd zwolnił oskarżonego M. J. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa opłaty oraz wydatków poniesionych w trakcie postępowania uznając, że uiszczenie ich w sytuacji osobistej, majątkowej, rodzinnej, byłoby dla niego zbyt uciążliwe i w sposób pośredni byłoby z ewentualną szkodą dla ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki.